

ณ กาลครั้งหนึ่ง  
ที่ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา  
๒๕ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๗ [ตอนจบ]

โดย

วันชัย ภู่งาม

# ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๒๕ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๗ [ตอนจบ]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



วันพุธ ที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นวันที่สองของการเดินทางมา  
สนทนาธรรม ณ โรงแรมเอเชีย หาดใหญ่ ของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และ  
คณะวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยการเชิญของคุณพนิดา  
มิตรปวงชน และสมาชิกชมรมบ้านรั่มมะ หาดใหญ่ มีคุณชลธิ์และคุณสุคันธรส ภูซลธิ์  
เป็นต้น ในวันนี้เป็นารสนทนาธรรมทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย

อนึ่ง ขอเล่าย้อนหลังไปเมื่อวานสักเล็กน้อย โดยหลังการสนทนาธรรมเสร็จ ก่อนที่ทุกท่านจะแยกย้ายกันไปรับประทานอาหารเช้า อาจารย์อรรณพแจ้งว่าสหายธรรมที่หาดใหญ่หลายท่านมีความประสงค์จะขอสนทนาธรรมกลุ่มย่อยในตอนค่ำ จึงได้



นัดแนะสถานที่มุมหนึ่งของห้องอาหารของ โรงแรมไว้



ข้าพเจ้าและครอบครัวออกไปทานอาหารเย็นง่าย ๆ ใกล้เคียง ๆ โรงแรมนั่นเอง เป็นร้านข้าวต้มปลากระพงที่สดและอร่อยมาก ราคาไม่แพงเลยครับ เกาเหลาปลาแม่น้ำเนื้อปลาชิ้นหนา ๆ โต ๆ เยอะมาก ในน้ำซุบใส ๆ หอมกรุ่น ราคาเพียง ๘๐ บาทเท่านั้น ไม่ได้รับค่าโฆษณาเขามาดอกนะครับ ทริปนี้ เราทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ข้าวต้มปลากระพงร้านนี้ แม้จะเป็นร้านรถเข็นริมถนน แต่เป็นความอร่อยประทับใจที่สุด



หลังรับประทานข้าวต้มเสร็จ เราเดินกลับที่พัก ข้าพเจ้าก็แวะไปสังเกตการณ์การสนทนาธรรมกลุ่มย่อยที่นัดกันไว้ พบอาจารย์อรรณพ อาจารย์ธีรพันธ์ คุณคำปัน พี่เดือนฉาย รวมทั้งพี่แดงและพี่สงบ ก็อยู่ร่วมสนทนาเกื้อกูลด้วย ทั้งสองท่านน่ารักมาก ทราบว่าท่านทั้งสองเพิ่งกลับจากการเดินทางไปเที่ยวอังกฤษ มาถึงเมืองไทยก็เดินทางตามท่านอาจารย์มาที่หาดใหญ่เลย แม้จะเหน็ดเหนื่อยก็ยังกรุณามาร่วมเกื้อกูลแก้สหายธรรมที่มีความสนใจ และไม่ปล่อยให้โอกาสที่หาได้ยากนี้



ข้าพเจ้านั่งฟังอยู่ครู่หนึ่ง ก็รู้สึกถึงความเพื่อย และความอ่อนล้าจากการเดินทางไกล จึงไปอาบน้ำและนอนพัก หลับสบายจนตลอดคืน เมื่อตื่นขึ้นมาตอนเช้าก็ไม่พลาดในการพาคณะทัวร์น้อย ๆ ออกไปรับประทานอาหารเช้าตามลายแทงที่หมายตาไว้เมื่อวานนี้ เพราะเห็นมีคนแน่นร้านในขณะที่เดินผ่าน ไม่เห็นกำลังของความติดขัดซึ่งมีกำลังมากมายนั้นเลยครับ ไม่เห็นเลยจริง ๆ เห็นแต่อาหารที่น่ารับประทาน และ



ความคิดที่ว่า เมื่อมาทั้งทีก็ควรไปสำรวจที่อยู่ทีกินของคนหาดใหญ่ดูด้วย นั่นคงเป็นเหตุผลที่นำมาอ้าง แต่ความจริงที่คิดได้ตอนนี้ คือ ความสะสมของความติดขัดในเรื่องอาหารมีมากนะครับ ไม่ใช่เหตุอื่นเลย

เมื่อกลับจากทานอาหารเช้าข้างนอก เดินผ่านห้องอาหารเช้าของโรงแรมที่จัดไว้ให้สำหรับท่านสมาชิกที่พักห้องพักรวมอาหารเช้าไว้ จึงถ่ายภาพมาฝากให้ได้ชมด้วย ไกล่เวลาจึงขึ้นไปยังห้องสนทนาธรรมที่จัดไว้ บนชั้น ๔ ของโรงแรม บรรยากาศดีมากครับ โลง โปรง สบาย มีแสงจากภายนอกเข้ามาพอเหมาะพอดี ทำให้การถ่ายภาพและการบันทึกวิดีโอ ได้ภาพและแสงที่สวยงามพอควรเลยครับ





สหાયธรรมเริ่มทยอยเดินทางมาถึง และทักทายสอบถามกันด้วยความชื่นชมยินดี บรรยายภาคจึงจบอวลไปด้วยไมตรีจิต และ มิตรภาพของกลุ่มบุคคลที่พบแล้วซึ่งอริยทรัพย์ อันประเสริฐที่สุดกว่าทรัพย์ใด ๆ ในโลก ที่เคย แสวงหามาตลอดชีวิต แม้จะยังเป็นผู้ที่หา ทรัพย์เพื่อเลี้ยงชีพอยู่ ก็เป็นผู้ที่ไม่เสียทีแล้วที่ ได้เกิดมา และรู้ด้วยตนว่า ทรัพย์ภายในที่มีค่า ยิ่งนี้ ย่อมยังความปิติในใจ ที่อบอุ่น มั่นคง ไม่ พลัดพราก สูญหายไปได้เหมือนทรัพย์อื่น ๆ จึง เป็นที่พึงอันแท้จริง แก่บุคคลนั่นเอง เช่นนี้แล้ว จึงเป็นผู้ที่ซาบซึ้งในคำกล่าวที่ว่า ผู้ที่ศึกษา และเข้าใจธรรมนั้น เป็นผู้ที่อาจหาญ ว่าจริง ด้วยว่า เมื่อเข้าใจขึ้น ว่าทุกสิ่งเป็นแต่ธรรม ย่อมคลายออกจากความเห็นผิดว่า มีเรามีเขา และโน้มไปสู่ความมั่นคงขึ้น ในสิ่งที่กำลัง ปรากฏทั้งหลาย ในขณะนี้ ว่าเป็นแต่ธรรม ที่ เกิดขึ้นและดับไป หาความเที่ยงแท้แน่นอน ใด ๆ ไม่ได้เลย ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล เป็นความจริง ดังที่ท่านแสดงไว้ แม้ว่า



ความเข้าใจยังมีไม่มากพอที่จะประจักษ์แจ้งความจริง ตามที่ทรงแสดงไว้ แต่ก็รู้ว่า วันหนึ่งความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ จะปรากฏจนประจักษ์แจ้งแก่ปัญญา ที่ได้อบรมแล้ว ตรงตามที่ได้ฟัง



ภาพคุณพวง ที่พี่แดงเล่าไว้ในกระทู้ **บ้านธัมมะหลังใหม่ ที่หาดใหญ่** ครับ คุณพวงและครอบครัว โดยเฉพาะคุณแม่ซึ่งปัจจุบัน มีอายุ ๗๙ ปี ติดตามฟังท่านอาจารย์มากกว่า ๒๐ ปีแล้ว เป็นครอบครัวตัวอย่างที่ข้าพเจ้ามีความประทับใจในเรื่องราวของการพบและฟังพระธรรมจากท่านอาจารย์ครับ







ดังที่ข้าพเจ้าเรียนทุกท่านทราบแต่ตอนแรก  
ว่า จะนำความพระธรรมของช่วงเช้าวันนี้มาฝากให้ทุก  
ท่านได้พิจารณาเป็นตอนจบ สำหรับการนำเสนอ  
การเดินทางมาหาดใหญ่ของท่านอาจารย์สุจินต์  
บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากรของมูลนิธิฯ ใน  
ครั้งนี้ เป็นความที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวถึง โคจร ๓  
ไว้อย่างน่าพิจารณายิ่ง ดังต่อไปนี้ครับ



#### อ.อรรถนพ :

เจ้าของคำถาม คือ คุณชาญชัย เดี่ยวจำเป็นต้องไป  
สุราษฎร์ฯ ตอนบ่ายครับ ก็ขอท่านอาจารย์ช่วย คือ เมื่อ  
คืนนี้คุยกัน มีประเด็นหนึ่ง ก็คือ ปัญญาที่มีขึ้นฟัง แล้วก็ขึ้น  
พิจารณา ไตร่ตรอง แล้วก็ขึ้นประจักษ์แจ้ง ที่สนทนากันนี้

ปัญญาในขั้นพิจารณา ไตร่ตรอง จินตามยปัญญา นี้ อาจจะทำให้เข้าใจผิดว่า จะต้องคิดมาก ๆ คิดอะไรอย่างนี้ ก็เลยมีการสนทนาว่า การพิจารณาไตร่ตรองด้วยปัญญาที่เป็นไปตามคลองของพระธรรม ที่จะต่างกับการคิดธรรมดาแบบเตลิดเปิดเปิง ฟุ้งซ่านครับ ท่านอาจารย์



ท่านอาจารย์ :

กำลังฟังนี้ ไตร่ตรอง หรือ คิด ค่ะ?

คุณชาญชัย :

ก็ไตร่ตรองอยู่ตลอดครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะฉะนั้น ขณะใดที่เข้าใจ สภาพธรรมะ ไตร่ตรอง ไม่ใช่เรา สภาพธรรมะ เกิด ดับ เร็วมาก ไม่ใช่เราจะมา ไตร่ตรอง อีกต่างหาก แต่ว่า ขณะที่กำลังฟังนี้เอง ก็สามารถที่จะเข้าใจ เพราะว่า ขณะนั้น ไม่ใช่เรา แต่มี



เจตสิกฝ่ายดี เกิดขึ้น ทำกิจการงานพร้อมจิต ขณะนั้น ที่  
เข้าใจ ก็แสดงว่า มีปัญญา สภาพธรรมะที่เห็นถูกต้อง  
ตามความเป็นจริง เกิดร่วมด้วย



...เพราะฉะนั้น การใช้สองภาษา จะทำให้เรา ค่อนข้างคิด  
ว่า ขณะไหน เป็นพระธรรมที่แสดงโดยพระพุทธเจ้า หรือ  
ขณะไหน เป็นความคิดของเรา ซึ่งดูเหมือนว่า จะ  
สอดคล้องกันหรือเปล่า? เช่น ปัญญาขั้นฟัง สุตมยญาณ  
หมายความว่า ความเข้าใจ ที่สำเร็จจากการฟัง ไม่ใช่ฟัง  
แล้วก็หลับไป ฟังแล้วก็ไม่สนใจ ฟังแล้วก็คิดเรื่องอื่น  
ขณะนั้น ไม่มีความเข้าใจ ไม่ใช่ปัญญา ที่สำเร็จจากการ  
ฟัง เพราะฉะนั้น การฟังก็ยาก แม้แต่คำว่าขันธ แม้แต่คำ  
ว่า กุศล ฆัมมา อกุศล ฆัมมา อภัยกตา ฆัมมา ทุก  
อย่าง ต้องฟัง ด้วยการที่ ขณะนั้น ไม่ใช่เรา แต่เพราะ มี  
สภาพธรรมะ ที่ไตร่ตรอง จึงสามารถเข้าใจได้...



ท่านอาจารย์ :

สัญญา เป็นสภาพที่ "จำ" ไม่ต้องใช้ภาษาบาลีว่า สัญญา  
เลย เดียวนี้ จำหรือเปล่าคะ?

ท่านผู้ฟัง :

จำครับ

ท่านอาจารย์ :

จำ ขณะไหนไม่จำ? ความจริง จิตเกิด เมื่อไหร่ ต้องมี  
สภาพจำสิ่งที่จิตกำลังรู้ เพราะจิตไม่จำเห็นไหม? ความ  
ละเอียดของ หนึ่งขณะจิต ว่าธาตุรู้เกิดขึ้น รู้สิ่งที่  
ปรากฏ อย่าง "เห็น" ไม่ทำอะไรเลย นอกจาก "เห็น" "ได้  
ยิน" ไม่ทำอะไรเลย นอกจาก "ได้ยิน" สภาพของจิต เป็น  
อย่างนี้เอง จิตไม่ได้ทำอย่างอื่นแต่ "เจตสิก" ที่เกิดกับจิต  
ที่หลากหลาย ต่างก็ทำหน้าที่ของเจตสิกนั้นๆ ซึ่งไม่ใช่เรา





...เพราะฉะนั้น ปัญญา ที่สำเร็จ จากการฟัง ถามว่า เข้าใจมั๊ยคะ? ตอบว่า เข้าใจ นั่นคือ ปัญญา ที่สำเร็จจากการฟัง ไม่ใช่มีเรา ต่างหาก แต่ว่า จิต และ เจตสิก ซึ่งเกิดดับ สืบต่อ ในขณะที่กำลังฟังนั่นเอง ทำกิจต่าง ๆ กัน จนกระทั่ง ขณะนั้นก็ "เข้าใจ" เพราะฉะนั้น แม้แต่ "เข้าใจ" ก็เป็นธรรมะ เวลาที่ฟังแล้ว งานเยอะใช่ไหม? ถึงไม่ใช่ งาน ก็เป็นเรื่องอื่นใช่ไหม? เพราะฉะนั้น สัญญา ความจำ จำเรื่องสิ่งที่ได้ฟังไม่มั่นคง เพราะว่าอะไร? พอเราคิดเรื่องไหน สัญญาเรื่องนั้น จำเรื่องนั้น จึงคิดเรื่องนั้น มีเรื่องตั้งเยอะ แล้วจะคิดเรื่องไหน? เพราะ "จำ" เรื่องนั้นไม่ลืม...







...แล้วก็มีเจตสิกที่ไม่ใช่เรา แล้วก็ไม่ใช่สัญญาด้วย แต่เป็นสภาพที่ "ตริก" ซึ่งภาษาธรรมะใช้คำว่า วิตักกเจตสิก คนไทย เรียกสั้น ๆ อย่างเคย "วิตก" แต่เข้าใจผิดหมดเลย คิดว่าต้องเป็นเรื่องกังวล เพราะว่า โดยมากเราจะคิดเรื่องที่เรากังวล แต่เวลาที่เราไม่กังวลก็ "คิด" ไม่ใช่จะคิดแต่เฉพาะตอนที่กังวลเรื่องหนึ่งเรื่องใด แม้เรื่องอื่น ก็ "คิด" ทำอาหาร ทำกับข้าว คิดไหม? ไม่คิด ทำไม่ได้ ไช้ไหม? เขียนหนังสือ "คิด" หรือเปล่า? ก็ต้องคิด เพราะฉะนั้น ทั้งหมด ก็เป็นสภาพธรรมะ ที่เกิดกับจิต แล้วก็ทำงานอยู่เรื่อย ๆ เหมือนกับเบื้องหลังโรงละครสักโรงก็ต้องมีตัวเล่น ข้างหน้า ทำโน่น ทำนี่ แต่ผู้จัดการหรือผู้กำกับอยู่ข้างหลัง คือ จิต และ เจตสิก ทำให้ "เห็น" เกิดขึ้น "คิด" เกิดขึ้น เรื่องนั้น ทำเรื่องนี้ เป็น "จิต" ทั้งหมด เพราะ "รูป" ไม่รู้อะไร...



...กว่าจะรู้ว่า เป็นธรรมะ แต่ละหนึ่ง ขณะที่ฟังเข้าใจ เป็น  
 สุตมยญาณ แต่ว่า จริง ๆ แล้ว บางคนฟังแล้ว เขาไม่คิด  
 เรื่องอื่น บ่อยเหมือนเคย เปลี่ยนเป็นคิดเรื่องธรรมะ ก่อน  
 นอน ก็มีแต่เรื่องธรรมะที่ได้ฟัง หรือว่า ในขณะที่กำลังจะ  
 โกรธใคร ก็เกิดจำ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใคร คนที่ถูกโกรธ สบาย  
 มากไม่เดือดร้อนเลย คนโกรธเสียตลอด เพราะเหตุว่า  
 อกุศลจิตเกิดขึ้น ทำร้าย อกุศลเจตสิก ทำร้ายจิต ในขณะ  
 นั้นเอง และยังจะทำร้ายคนอื่นต่อไปอีก เพราะเขามี  
 ความรุนแรงขึ้น แล้วอกุศลนั้น อยู่ที่ไหน? ก็อยู่ในจิตของ  
 คนนั้นแหละ ไม่ไปอยู่ที่จิตของคนอื่นเลย...



...เพราะฉะนั้น สามารถที่จะตรึงถึงธรรมะได้ เมื่อจำ การฟัง ถ้าเราฟังเรื่องไหนบ่อย ๆ เราก็ไม่ลืมเรื่องนั้น โอกาสที่จะคิดถึงธรรมะ ไม่ใช่เพียงแค่ฟังอย่างเดียว ยังจำข้อความที่ได้ฟังแต่ละคำ และไตร่ตรอง อย่างเดียวนี้อาจจะคิดเรื่องซันท์ ไม่ใช่เฉพาะที่ได้ฟังอะไรอีก ได้ยินแต่ชื่อ รูปซันท์ เวทนาซันท์ สัญญาซันท์ สังขารซันท์ วิญญาณซันท์ แค่ว่าชื่อ เหมือนงั่งน่ะคะ แต่...เข้าใจหรือเปล่า? นี่สำคัญว่า ไม่ใช่จำเฉยๆ เพราะกลัวว่าคำว่ารูปซันท์เดี๋ยวนี้ อะไร? เกิด ดับ หรือเปล่า? เป็นแต่ละหนึ่งด้วย...



..."สิ่งที่ปรากฏทางตา" เป็นซันท์หนึ่ง "เสียง" เป็นซันท์หนึ่ง เพราะอะไร? "เสียง" ก็เกิด ดับ "สิ่งที่ปรากฏทางตา" ก็เกิด ดับ อะไรที่เกิด ดับ เป็นซันท์ทั้งนั้น เพราะมีลักษณะที่หลากหลายมาก "ทางตา" ก็อย่างหนึ่ง แล้วก็ละเอียดมากด้วย "ทางกาย" ที่กระทบสัมผัส แม้แต่เพียงรับประทานอาหารชนิดหนึ่ง รสเป็นอย่างไร? บางอย่างกลมกล่อม



ชนิดเดียวกัน บางอย่างรับประทานไม่ได้อย่างแคงเผ็ด รส  
หลากหลายไหม? แม่ครัว ๑๐ คน อาหารที่ออกมา เป็น  
อย่างไร? แล้ว "จิต" ที่กำลังลิ้มรส เป็นอย่างไร? นี่ก็แสดง  
ให้เห็นว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นสิ่งซึ่ง ถ้าเราทำบ่อย ๆ  
จนกระทั่งคุ้นเคย เราจะจำได้...



...แม่ครัวที่เก่ง เขาจะคิดเรื่องอื่นมากเท่ากับเรื่องอาหาร  
ไหม? เขาก็ต้องคิดเรื่องอาหารมากกว่าเรื่องอื่น ไม่ว่าเรา  
จะมีความชำนาญทางหนึ่งทางใด ก็เพราะเราคิดถึงเรื่อง  
นั้น บ่อย ๆ เพราะฉะนั้น ธรรมะที่ฟังแล้ว เราจะเข้าใจขึ้น  
อีก ต่อเมื่อเราไม่ลืม มีโอกาส หรือมีปัจจัยเมื่อไหร่ เกิดคิด  
ธรรมะเรื่องนั้น ก่อนนอน หรือตื่นนอน คิด ทันที ชันธ์ ก็ได้  
คิดอะไรก็ได้สิ่งที่ได้ฟังมาทั้งหมด อุบาสกที่ดี มีอะไรบ้าง?

อริยทรัพย์ มีอะไรบ้าง? ทุกอย่างที่ผ่านมา ที่ได้ยิน ได้ฟัง ถ้า  
อยู่ในใจ ก็สามารถที่จะทำให้คิดถึงสิ่งนั้น โดยความเป็น  
อนัตตาว่า ไม่ใช่เรา...



...เพราะฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่าง ปัญญาที่เกิดจากการฟัง  
สำเร็จแล้ว ก็ยังมี ปัญญา ที่เกิดจากการไตร่ตรอง เข้าใจ  
เพิ่มขึ้น ละเอียดขึ้นด้วย ก็ได้ เช่น ขณะนี้ ได้ยินว่า "มีสิ่งที่  
ปรากฏให้เห็น" เมื่อไหร่จะคิดอย่างนี้ อีกสักที??? เมื่อไหร่  
คะ? ต่อให้เห็นอีกนานสักเท่าไหร่ เมื่อไหร่คะ? "เป็นแต่  
เพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" ค่อย ๆ ชิน ค่อย ๆ ชำนาญ  
จนในที่สุด ก็สามารถที่จะเข้าใจ สิ่งที่ปรากฏทันทีที่เห็น...



...เพราะฉะนั้น ปัญญา จึงมีหลายระดับ ตั้งแต่ขั้นฟัง ขั้น  
ฟัง แล้วก็ไม่ลืม แล้วก็คิด ไตร่ตรอง พิจารณา แล้วก็ยังจำ  
ตามลำดับด้วยได้ จะตามลำดับ หรือไม่ลำดับ ก็เป็น  
ความเข้าใจ แต่บางครั้ง ความเข้าใจนั้น ก็จัดลำดับด้วยก็  
ได้ ไช้ไหม? แล้วแต่ ก็เป็นธรรมชาติทั้งนั้น ซึ่งทำให้ผู้นั้น อยู่  
กับธรรมชาติ แทนที่จะอยู่กับอกุศล เพราะฉะนั้น ก็สามารถ  
ที่จะไม่ลืมธรรมชาติได้ เพราะว่า คิดถึงบ่อย ๆ จนสามารถที่  
จะเข้าใจความจริง...







...ที่พูดถึงในระยะนี้บ่อย ๆ ที่มูลนิธิตั้ง ก็มี ๓ คำ คือ อุป  
นิสยโคจร ชื่อฟังดูใหม่มาก แต่ถ้าเราศึกษาธรรมะ เราจะรู้  
ได้ว่า คำเดียว มีหลายชื่อได้ อย่างสิ่งที่กำลังปรากฏ เมื่อ  
มีธาตุรู้ ก็ต้องมี สิ่งที่ถูกรู้ สิ่งที่ถูกรู้ ภาษาบาลี ใช้คำว่า  
"อาร์มมณะ" หรือ "อาร์มภณะ" เราก็ตัดสั้น ๆ ว่าเป็น  
"อาร์มณ" คำหนึ่งแล้ว อีกคำหนึ่ง คือ "โคจร" ที่ไปของจิต  
จิต ไม่ไปไหนเลย นอกจาก ไปสู่สิ่งที่ปรากฏ ทางหนึ่งทาง  
ใด เพราะว่า จิต เป็นธาตุรู้สิ่งนั้น...





...ถ้าเราสนใจเรื่องหนึ่งเรื่องใด ฟังธรรมะบ่อย ๆ ฟังแล้ว บางท่านก็บอกว่า ท่านฟัง ๖ โมงเช้า คิดว่า มีแต่ ๖ โมงเช้า แต่พอ ๓ หุ่มนึกอยากฟังธรรมะ ลองเปิดดู ก็ไปพบรายการ ๓ หุ่มนี่ไหม? นี่ก็เป็นเพราะเหตุว่า ฟังแล้ว ไม่ลืม ที่จะได้ ฟังอีก แล้ว จาก ๖ โมงเช้า ก็ฟังอีก ตอนกลางคืน เป็น อุปนิสยโคจร เริ่มขึ้น กับสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง เหมือนเพื่อน แรก ๆ พบกัน ก็เพียงแต่รู้จักหน้า พบกันบ่อย ๆ นานเข้า เป็นเพื่อนสนิท เพราะฉะนั้น ธรรมะ จะเป็นเพื่อนที่สนิทได้ แทนที่จะเป็นโลกะ เพื่อนเก่า ๆ ซึ่งไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย กับเพื่อนใหม่ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรที่เป็นประโยชน์...





...การคุ้นเคยกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดบ่อย ๆ เราใช้คำว่า อุปนิสัย  
 อย่างเวลาไปโรงเรียน ครูก็จะบอกว่า เด็กคนนี้ มีอุปนิสัย  
 อย่างไร? อีกคนหนึ่ง มีอุปนิสัยอย่างไร? ก็แสดงความ  
 หลากหลายของการสะสมมาต่าง ๆ กัน อุปนิสัย ,  
 อุปนิสัย ในการฟังธรรมะ ก็จะมี "อารักขา" เวลาที่อกุศลจิต  
 จะเกิด ก็คิดถึงธรรมะ เพราะฉะนั้น ขณะนั้น ไม่เป็นอกุศล  
 อย่างคนที่โกรธบ่อย ๆ เริ่มเห็นโทษของความโกรธ ทำ  
 ร้ายตัวเองเท่านั้น ไม่ได้ทำร้ายคนอื่น คิดว่าทำร้ายคนอื่น  
 แต่ความจริงก่อนจะถึงคนอื่นนะ ทำร้ายตัวเองแค่ไหน?...





...เพราะฉะนั้น ถ้าเข้าใจธรรมะขึ้น เกิดมาชาติเดียว จะไม่ชอบคนโน้น ไม่ชอบคนนี้ มีประโยชน์อะไร? กับการที่เป็นเพื่อน พร้อมที่จะช่วยเหลือ มีความหวังดี เพราะว่าแต่ละคน มาจากชาติก่อน แต่ไม่รู้จักเลย ว่าชาติก่อนเป็นใคร? อยู่ที่ไหน? ทำอะไรไว้บ้าง? แต่กุศล และ อกุศล ในชาติก่อน ก็สืบต่อมาเป็นอุปนิสัย อุปนิสัยในชาตินี้ ซึ่งเคยทำมาแล้ว ก็ทำให้มีอสังขัตตต่าง ๆ กัน จากโลกนี้ไป ก็จะเป็น "คนใหม่" ดีไหม? พ้นจาก "คนเก่า" หรือว่า คนเก่าก็ดีแล้วนี่นา จะไปเกิดเป็นอะไรอีก ก็ไม่รู้ใช่ไหม? ก็แล้วแต่ แต่ว่า ความดี ความชั่ว ไม่หายไปไหนเลย แต่ทุกครั้งที่เกิดแล้ว ดับแล้ว ก็สะสมสืบต่ออยู่ในจิต...



...เพราะฉะนั้น คิดถึงภาพ "คนใหม่" ดี ๆ ไปแน่ ๆ มีคนใหม่แน่ ๆ มาจากไหน? มาจากชาตินี้!!! ถ้าทำดีไว้ชาตินี้ ชาติหน้า คนใหม่นี้ แสนดีเลยใช่ไหม? เป็นคนที่น่ารัก ช่วยเหลือคนอื่น มีความเป็นมิตร มีทุกสิ่งทุกอย่าง มีการให้อภัย มีการที่เรารู้ว่า คนนี้เป็นคนดี เพราะเขาสะสมมาดี นี่คือ จาก อุปนิสัยโคจร เสพคั่นบ่อย ๆ จนกระทั่งสามารถที่จะ "อารักขา" ความชั่ว ไม่ทำ ทำไม่ได้ บางคนโกหกไม่เป็น พูดแต่ความจริง อารักขาแล้ว ไม่ให้พูดคำที่ไม่จริง...



...ทุกสิ่งทุกอย่าง ก็จะไม่พ้นไปจากธรรมะที่ทรงแสดง แม้ว่าภาษา หรือ คำ อาจจะยาก "อุปนิสัยโคจร" "โคจร" เป็นอีกคำหนึ่งของ อารมณ ที่จิตรู้บ่อย ๆ พังบ่อย ๆ คิดบ่อย ๆ นึกถึงบ่อย ๆ เพราะฉะนั้น ขณะนั้น ก็เป็น

อุปนิสัย อย่าง มีอุปนิสัยอะไร ไม่รู้จักกรรมะ หรือ มีอุปนิสัย ที่จะเข้าใจกรรมะ ก็ต้องอาศัยเหตุ คือ ถ้ามีอุปนิสัย ที่จะฟัง เข้าใจได้ ก็คือ ฟังบ่อย ๆ ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น จะมาถามว่า แล้วทำอย่างไร? โน่นถึงจะเจริญ นี่ถึงจะเจริญ ทำอย่างไร? ก็เลสเต็จจะหมดไป ไม่มีอีก ไม่มี ความเข้าใจ เพราะฉะนั้น "เป็นเรา" ยังไม่ได้เข้าใจแม้กรรมะ ซึ่งไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใครเลย ทั้งสิ้น...



...จนกระทั่งถึง อุปนิพันธโคจร ประโยชน์จริง ๆ ของการฟัง ไม่ใช่เพียงเข้าใจ เก็บไว้เท่านั้น หรือไม่ใช่เพียงประพฤติ ปฏิบัติตาม เพราะอารักขา ให้เป็นกุศลซึ่งก่อนนี้อาจจะเป็นอกุศล ไม่เคยช่วยใครเลย หน้าที่ของเขา เราไม่เกี่ยว ใช่ไหม? อย่างนั้นหรือ? หรือว่า เขาเหนื่อย หรือ

ว่า เราทำได้ เราช่วยเขาดีกว่า หรืออะไร ๆ อย่างนี้ เริ่ม  
สะสมอุปนิสัยที่น่ารัก เป็นคนดี เป็นมิตร เป็นเพื่อนดีจริงๆ  
เกือบทุกโอกาส เพราะรู้ว่าขณะใดที่กุศลไม่เกิด ขณะนั้น  
อกุศลเกิด น่ากลัวไหม? ค่อย ๆ สะสมไป ทีละเล็กละ  
น้อย คิดถึงคนข้างหน้าก็แล้วกัน คนใหม่จากชาตินี้ มา  
จากชาตินี้ จริง ๆ...



เพราะฉะนั้น ก็จะได้เห็นว่า ฟังบ่อย ๆ เป็น อุปนิสัย  
"อารักขา" ให้ความเป็นกุศลเกิดขึ้น ยังไม่พอ เพราะว่า  
พระธรรมที่ทรงแสดง เพื่อเห็นถูก เข้าใจถูกในสิ่งที่มีจริง ๆ  
เกิดจริง ๆ ดับจริง ๆ ไม่ใช่เราจริง ๆ สักขณะเดียว  
ขณะนั้น เป็น "อุปนิพันธะ" ความเข้าใจอันนี้ จะ "ผูกจิต"  
ไว้ ที่อารมณ์ที่กำลังปรากฏ เดียวนี้ เพื่อเข้าใจ ในขณะที่  
กำลังฟัง หรือ แม้ในขณะที่ไม่ได้ฟัง แต่ก็รู้ว่า ความจริงอยู่  
ที่ไหน ความจริง คือ เห็น แต่ยังไม่รู้ แต่ฟังมานาน ค่อย ๆ  
เข้าใจขึ้น ความจริง อยู่ที่ไหน? ขณะที่ได้ยิน ก็คือ "ได้ยิน"  
นั่นแหละ จริง "เสียง" ก็จริง เพราะฉะนั้น "การรู้ความจริง"  
ก็คือว่า "ไม่ใช่คนอื่น" เพราะอะไร? ทุกสิ่งทุกอย่าง ดับ  
แล้ว หหมดแล้ว ไม่กลับมาอีก เฉพาะ สิ่งที่กำลังปรากฏ  
เดี๋ยวนี้ แสงสั้น ถ้าไม่สะสมความเข้าใจ ก็หมดไปอีก...





...เมื่อกี้ี้่ ตลอดเวลา ที่ไม่ได้ฟังธรรมะ ธรรมะ ก็เกิดแล้ว  
ดับแล้ว กับ อวิชา ซึ่ง ไม่รู้ แต่ขณะใดที่กำลังเริ่มเข้าใจ  
ขณะนี้ ธรรมะก็ปรากฏ กับความเข้าใจขึ้น ไม่ต้องใช้คำ  
ว่า สติปัฏฐาน ไม่ต้องใช้คำว่า วิปัสสนา เพราะเหตุว่า  
"เข้าใจ" ในภาษาไทย ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น จนกระทั่ง  
สามารถรู้ความจริง ของสิ่งที่กำลังปรากฏ เดียวนี้ นี่คือ  
ได้รับมรดกจากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า...



...เพราะว่า ให้ตั้งแต่ทรัพย์สินเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะทำให้ถึงทรัพย์สินใหญ่ สิ่งที่มีค่า เหนือสิ่งอื่นใด ในสากลจักรวาล คือ การรู้ความจริง เพราะถูกหลงมาตลอด โดยไม่รู้ความจริงเลย แต่ความจริงนี้ หาซื้อไม่ได้ มูลค่า ไม่มีใครไปประมูล ไม่มีทางเลย ต้องเป็นการสะสมปัญญา ทีละเล็กทีละน้อย ซึ่งเป็นอริยทรัพย์ เพราะฉะนั้น สิ่งที่มีค่ามาก ๆ เดียวนี้ มีปัญญา พอซื้อไหม?...



...ถ้าจะกล่าวโดยวัตถุ แพงมาก ประมาณค่าไม่ได้เลย มีเงินพอไหม? ไม่มี แต่ปัญญา ที่รู้ความจริง ยิ่งกว่านั้นอีก ยิ่งกว่าของ ที่สามารถจะซื้อได้ด้วยเงิน ต้องเป็นการสะสม ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ทีละเล็กทีละน้อย แล้วก็จะรู้ว่า ความเข้าใจนี้ ไม่ต้องถามใคร เพราะเข้าใจ หมายถึง ความเห็นถูก ตามความเป็นจริง สิ่งที่มีจริงที่ได้ฟัง เปลี่ยนแปลงไม่ได้เลย...

...เพราะฉะนั้น ก็เหมือนการ "ตั้งต้น" เหมือนเมล็ดพืช ซึ่ง  
 รอรวันที่จะเติบโต เมื่อมีน้ำ มีปุ๋ย มีอะไร อากาศดี ๆ ก็  
 ทำให้ มีกิ่ง มีก้าน มีใบ มีดอก ข้างหน้าได้ แต่ต้องมีเมล็ด  
 พืช คือ เริ่มมีศรัทธา ที่จะเห็นประโยชน์จริง ๆ ว่า ตลอด  
 ชีวิตนี้ ที่พึ่งอันแท้จริง คือ อะไร? มีเงินมากมายมหาศาล  
 เป็นทุกข์ไหม? เอาเงินนั้นมาซื้อทุกข์ให้หมดไป ได้ไหม?  
 ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ก็เห็นได้เลย เมื่อไหร่มีปัญญา เมื่อนั้น  
 ไม่มีทุกข์ ไม่เป็นทุกข์ เพราะปัญญา ไม่ทำให้เกิดความ  
 ทุกข์ใด ๆ เลย...



### อุทัยสูตร

[๖๔๐] พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า กสิกรย่อมหว่านพืชบ่อย ๆ ฝนย่อมตก  
 บ่อย ๆ ชาวนาย่อมไถนาบ่อย ๆ แว่นแคว้นย่อมบริบูรณ์ด้วยธัญชาติบ่อย ๆ ยาจกย่อม  
 ขอบ่อย ๆ ทานบดีก็ให้บ่อย ๆ ทานบดีให้บ่อย ๆ แล้ว ก็เข้าถึงสวรรค์บ่อย ๆ ผู้ต้องการ  
 น้ามน ย่อมรดนมนบ่อย ๆ ลูกโคย่อมเข้าหาแม่โคบ่อย ๆ บุคคลย่อมลำบากและดิ้นรน  
 บ่อย ๆ คนเขลา ย่อมเข้าถึงกรรมบ่อย ๆ สัตว์ย่อมเกิดและตายบ่อย ๆ บุคคลทั้งหลาย  
 ย่อมนำซากศพไปป่าช้าบ่อย ๆ ส่วนผู้มีปัญญาถึงจะเกิดบ่อย ๆ ก็เพื่อได้มรรคแล้วไม่  
 เกิดอีก ดังนี้.

พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑ ภาค ๒ หน้าที่ ๒๖๖





ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ หาดใหญ่ จ.สงขลา บ้านธัมมะหลังใหม่ที่ภาคใต้ ได้นำความ  
ชื่นชมยินดีในความรุ่งเรืองเฟื่องฟูของพระธรรมสู่ดินแดนใต้ ขอยกคำ ที่ท่านอาจารย์  
กล่าวไว้ ณ โรงแรมเอเชีย ณ หาดใหญ่ เมื่อเช้าของวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗  
มาเพื่อยังความระลึกถึง ใน ณ กาลครั้งนั้น อีกครั้งหนึ่ง ดังนี้



...เพราะฉะนั้น ก็เหมือนการ "ตั้งต้น" เหมือนเมล็ดพืช ซึ่ง  
รอวันที่จะเติบโต เมื่อมีน้ำ มีปุ๋ย มีอะไร อากาศดี ๆ ก็  
ทำให้ มีกิ่ง มีก้าน มีใบ มีดอก ช่างน่าได้ แต่ต้องมีเมล็ด  
พืช คือ เริ่มมีศรัทธา ที่จะเห็นประโยชน์จริง ๆ ว่า ตลอด  
ชีวิตนี้ ที่พึ่งอันแท้จริง คือ อะไร...





กราบทำบุญบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง  
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของ คุณพนิดา มิตรปวงชน (คุณไก่)  
คุณชลธิ์ และคุณสุคันธรส ภูซลธิ์ รวมถึงสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ ภาคใต้ ทุก ๆ ท่าน  
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

